

শিশুশীলা

১। অতি চমু প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা।

(ক) ‘কৃষ্ণগীত গাৱন্ত সুন্দৰী’।।

----কৃষ্ণগীত গোৱা সুন্দৰীগৰাকী কোন?১

উত্তৰঃ ‘কৃষ্ণগীত গাৱন্ত সুন্দৰী’ --- কৃষ্ণগীত গোৱা সুন্দৰী গৰাকী হ’ল যশোদা।

(খ) ‘কৰ্ণত কুণ্ডল দোলে অতি’।

---কাৰ কাণৰ কুণ্ডলৰ কথা কৈছে? ১

উত্তৰঃ ‘কৰ্ণত কুণ্ডল দোলে অতি’ ইয়াত যশোদাৰ কাণৰ কুণ্ডলৰ কথা কোৱা হৈছে।

(গ) ‘কাম্পে কোপে অৰুণ অধৰ’।

----ইয়াত কাৰ অৰুণ অধৰৰ কথা কৈছে? ১

উত্তৰঃ কাম্পে কোপে অৰুণ অধৰ’ ইয়াত শ্ৰীকৃষ্ণৰ অৰুণ অধৰৰ কথা কোৱা হৈছে।

(ঘ) ‘মথনিত ধৰিয়া নিষেধি’।

----‘মথনি’ শব্দৰ অৰ্থ কি? ১

উত্তৰঃ ‘মথনি’ শব্দৰ অৰ্থ হ’লঃ গাখীৰ ঘুটিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ সঁজুলি।

(ঙ) ‘নোজোড়ে আঙ্গুল দুই জৰী’----ইয়াত কাৰ জৰীৰ নাটনি হৈছে? ১

উত্তৰঃ ‘নোজোড়ে আঙ্গুল দুই জৰী’ --- ইয়াত শ্ৰীকৃষ্ণক বান্ধিবলৈ মাক যশোদাৰ জৰীৰ নাটনি হৈছে।

(চ) ‘বুণ বুণ কেয়ূৰ কঙ্কণ’।

----কাৰ কেয়ূৰ কঙ্কণৰ ‘বুণবুণ’ শব্দৰ কথা ইয়াত কোৱা হৈছে? ১

উত্তৰঃ ‘বুণ বুণ কেয়ূৰ কঙ্কণ’ – ইয়াত যশোদাৰ কেয়ূৰ কঙ্কণৰ ‘বুন-বুন’ শব্দৰ কথা কোৱা হৈছে।

২। ‘শিশুশীলা’ পাঠটিত ফুটি উঠা শ্ৰীকৃষ্ণৰ মানৱীয় ৰূপৰ বিষয়ে নিজৰ ভাষাৰে লিখা। (৪/৫ নম্বৰ)

উত্তৰঃ কৃষ্ণ হৈছে বিশ্বৰ অৱতাৰ। শংকৰদেৱৰ ‘শিশুশীলা’ পাঠত নন্দ-যশোদাৰ সাংসাৰিক ছবিৰ মাজেৰে কৃষ্ণৰ মানৱীয় ৰূপ অংকিত হৈছে। ইয়াত কৃষ্ণই সাধাৰণ মানৱ শিশুৰ দৰে কেতবোৰ কাম বা আচৰণ কৰিছে। সাধাৰণ মানৱ শিশুৰ ভোক লাগিলে মাকক আমনি কৰে, পৰ্যাপ্ত পৰিমাণে নুখুৱাই নমাই দিলে খং কৰে। আনকি মাকৰ কাম-কাজত বাধা দিয়ে। খাদ্য বা আন বস্তু ভাঙি নষ্ট কৰে। কবিতাটিত কৃষ্ণই এনেধৰণৰ কামত লিপ্ত হৈছে। মাকে খং কৰি হাতত লাঠি লৈ সাধাৰণ শিশুক খেদি গ’লে ভয়ত দৌৰি পলাবলৈ চেষ্টা কৰাৰ দৰেই কৃষ্ণই মাকৰ ভয়ত দৌৰি পলাইছে। মাকৰ ক্লান্ত অৱস্থাত সাধাৰণ শিশুৱে ধৰা দিয়াৰ দৰে কৃষ্ণই শেষত মাকক ধৰা দি বন্ধন মানি লৈছে। ভগৱান ভক্তৰ অধীন হোৱা বাবে কৃষ্ণ পৰম ভগৱান হৈয়ো মানৱীয় ৰূপত ধৰা দিছে।

এনেদৰে ‘শিশুশীলা’ পাঠত কৃষ্ণৰ মান-অভিমান, লীলা-খেলা আদি কাৰ্যকলাপৰ মাজেৰে মানৱীয় ৰূপটি উজ্জ্বল হৈ উঠিছে।

৩। শংকৰদেৱৰ মহত্বম সৃষ্টি ‘কীৰ্তন-ঘোষা’ৰ বিষয়ে এটি চমুটোকা লিখা। (৩/৪ নম্বৰ)

উত্তৰঃ কীৰ্তনঘোষা মহাপুৰুষ শংকৰদেৱৰ সাহিত্যিক জীৱনৰ কীৰ্তিস্তম্ভ স্বৰূপ। ই গুৰুজনাৰ নাম প্ৰসংগমূলক পুথি। একশৰণ নামধৰ্মৰ মূল চাৰিপুথিৰ ভিতৰত কীৰ্তন অন্যতম। এই পুথি ২৯টা খণ্ডৰ সমষ্টি। ইয়াৰে ২৭ খণ্ড শংকৰদেৱৰ ৰচনা। বাকীবোৰ খণ্ড শ্ৰীধৰ কন্দলী, ৰত্নাকৰ কন্দলী আৰু মাধৱদেৱে ৰচনা কৰা বুলি অনুমান কৰা হৈছে। অসমৰ ঠাই-বিশেষে সিঁচৰিত হৈ থকা কীৰ্তনৰ খণ্ডবোৰ মাধৱদেৱৰ আজ্ঞা অনুসৰি ভাগিনীয়েক ৰামচৰণ ঠাকুৰে সংগ্ৰহ কৰি প্ৰথমে সম্পাদিত কৰে। বৈষ্ণৱ ধৰ্মত কীৰ্তনৰ গুৰুত্ব অপৰিসীম। কথাবস্তু উপস্থাপনৰ বৈচিত্ৰ্য, চৰিত্ৰ সৃষ্টি, বসৰ সমাৱেশ, অনুভূতিৰ তীব্ৰতা, ভাৱৰ গভীৰতা, চিন্তাৰ উচ্চতা, পৰিৱেশ সৃষ্টিৰ সাৰ্থকতা আদিৰ ফালৰ পৰা কীৰ্তন গুৰুজনাৰ অনুপম ৰচনা। ইয়াৰ সমাদৰ অসমীয়া সমাজত অতি উচ্চ আৰু অনন্য।

৪। ‘শিশুশীলা’ পাঠটিৰ অন্তৰ্নিহিত তাৎপৰ্য বুজাই লিখা।

OR

মূলভাব(Summary) ৫ নম্বৰ

উত্তৰঃ ‘শিশুলীলা’ পাঠটি শ্রীমন্ত শংকৰদেৱৰ দ্বাৰা বিৰচিত ‘কীৰ্তন-ঘোষা’ৰ অন্তৰ্গত। কবিতাটিৰ মাজেৰে কৃষ্ণৰ মানৱীয় আৰু ঐশ্বৰিক ৰূপ প্ৰকাশ পাইছে। ‘শিশুলীলা’ শংকৰদেৱৰ ভগৱত প্ৰেমৰ সুন্দৰ নিদৰ্শন।

মাক যশোদা সংসাৰৰ মায়াজালত বন্দী হৈ অকল পাৰ্থিৱ কামত ব্যস্ত হৈ আছিল। কৃষ্ণই সেই সময়ত যশোদাক পুত্ৰৰ কথা মনত কৰিবলৈ চল-চাতুৰি কৰিছে। মাকক বিষয়ৰ পৰা আঁতৰাই আনিবলৈ স্তন পান কৰিবলৈ আমনি কৰিছে। একেদৰে আধাপেটীয়াকৈ নমাই দিয়াত কৃষ্ণই খং কৰিছে। কোঠাত প্ৰৱেশ কৰি লৱণু পাত্ৰ ভাঙি নিজেও খাইছে আৰু বান্দৰকো খুৱাইছে। পুত্ৰৰ এনে কাৰ্যত মাকে খঙত এছাৰি লৈ খেদিছে। ঈশ্বৰৰ ৰূপ কৃষ্ণই মাকক ধৰা নিদিয়াত মাক ভাগৰি পৰিছে। শেষত মাকৰ অৱস্থা দেখি কৃষ্ণই মাকক ধৰা দিছে। মাকে গৰু বন্ধা পঘাৰে কৃষ্ণক উৰালত বান্ধিব লগতে দুই আঙুলি সমান জৰীৰ নাটনি হৈছে। শেষত কৃষ্ণই মাকৰ বন্ধন মানি লৈছে।

৫। ‘তাহাঙ্ক তনয় মানি বলে।

যশোদা বান্ধন্ত উড়ুখলে।’ ----কথাষাৰৰ অন্তৰ্নিহিত তাৎপৰ্য বুজাই লিখা। ৩ নম্বৰ

উত্তৰঃ যশোদা আছিল বিষুৱৰ পৰম ভক্ত। অসীম ভক্তিৰ বলত যশোদাই কৃষ্ণক পুত্ৰ ৰূপে লাভ কৰিছিল। মহান যোগীসকলে বছৰ বছৰ ধৰি তপ-জপ কৰিও যিজন ভগৱানৰ দৰ্শন পাবলৈও সক্ষম হোৱা নাছিল; সেই পৰম ঈশ্বৰক যশোদাই কেৱল ভক্তিৰ জৰিয়তেই পুত্ৰ ৰূপে লাভ কৰিছিল। নিজ পুত্ৰ মানি শ্ৰীকৃষ্ণৰ লগত খং-অভিমান কৰিছিল। আনকি বান্ধি থ’বলৈও চেষ্টা কৰিছিল। ইয়াৰ দ্বাৰা ইয়াকে বুজাব বিচাৰিছে যে- ভগৱান সদায় ভক্তৰ অধীন। ভকতে যি ৰূপতেই তেওঁক বিচাৰে তেওঁ সেই ৰূপতেই ধৰা দিয়ে।

৬। ‘নাহি আদি অন্ত পূৰ্বাপৰ।

পূৰ্ণব্ৰহ্মা জগত ঈশ্বৰ ॥’ ---- ইয়াত কবিয়ে শিশু কৃষ্ণৰ ঐশ্বৰিক গুণৰ প্ৰকাশ কেনেদৰে কৰিছে বুজাই লিখা। (৩/৪ নম্বৰ)

উত্তৰঃ ভগৱানে কৃষ্ণ অৱতাৰত পুত্ৰৰূপে নন্দ-যশোদাৰ ঘৰত নানা লীলা-খেলা কৰিছিল। মানৱ শিশুৰ দৰে যশোদাৰ কোলাত উঠিবলৈ আমনি কৰিছিল, মাকৰ কামত বাধা দিছিল, স্তনপান কৰিবলৈ নাপাই দধিভাগু ভাঙি নিজেও খাইছিল আৰু বান্দৰকো দিছিল। শিশু কৃষ্ণৰ এনে আচৰণত মাক যশোদাই তেওঁক শাস্তিৰূপে ৰছীৰে উৰালত বান্ধি থ’বলৈ প্ৰয়াস কৰিছিল। কিন্তু শ্ৰীকৃষ্ণ হ’ল পৰম ভগৱান। তেওঁক একোৰেই আৱদ্ধ কৰিব নোৱাৰি। যাৰ কাৰণে প্ৰতিবাৰতেই মাকৰ দুই আঙুলি সমান ৰছীৰ নাটনি হৈছিল। কবিতাৰে শ্ৰীকৃষ্ণ হৈছে অনাদি অনন্ত আৰু ত্ৰিজগতৰ সৃষ্টি, স্থিতি আৰু লয়ৰ অধিকাৰী। তেওঁৰ মহিমা অপাৰ।

৭। ব্যাখ্যা কৰাঃ

(ক) যাক যোগী নপাৱে ধ্যানত।

হেন হৰি পলান্ত ভয়ত॥ ৪/৫ নম্বৰ

উত্তৰঃ উক্ত পদ্যফাকি আমাৰ পাঠ্যপুথিৰ অন্তৰ্গত শ্রীমন্ত শংকৰদেৱৰ বিৰচিত ‘শিশুলীলা’ নামৰ পাঠটিৰ পৰা তুলি দিয়া হৈছে।

ভগৱান শ্ৰীকৃষ্ণৰ অনন্ত মহিমা প্ৰকাশ কৰিবলৈ কবিয়ে এনেদৰে কৈছে।

শ্ৰীকৃষ্ণ হ’ল পৰম পুৰুষ ভগৱান। ত্ৰিজগতৰ সৃষ্টি, স্থিতি আৰু লয়ৰ গৰাকী। তেওঁক মহান যোগী সকলেও অনেক সাধনা-তপস্যা কৰিও লাভ কৰিব নোৱাৰে। কিন্তু সেইজনা পৰমেশ্বৰ যশোদাৰ ভয়ত পলাইছে। কিয়নো ভগৱান ভক্তৰ অধীন। মুঠতে পদ্যফাকিৰ মাজেৰে শ্ৰীকৃষ্ণৰ মহিমা প্ৰকাশ কৰিছে।

(খ) ভাগু ভাঙ্গি আবে যাইবি কোথা।

খাইবো আজি কৃষ্ণ তোৰ মাথা। ৪/৫ নম্বৰ

উত্তৰঃ উক্ত পদ্যফাকি আমাৰ পাঠৰ অন্তৰ্গত শংকৰদেৱৰ বিৰচিত ‘শিশুলীলা’ নামৰ পাঠটিৰ পৰা তুলি দিয়া হৈছে।

কবিতাফাকিত যশোদাই শ্ৰীকৃষ্ণই লৱণু পাত্ৰ ভাঙি অনিষ্ট কৰাৰ বাবে খঙত পুত্ৰৰ প্ৰতি বিতৃষ্ণাৰ ভাৱ প্ৰকাশ পাইছে।

যশোদাই পুত্ৰক আধাপেটীয়াকৈ স্তন পান কৰাই নমাই দিয়াত কৃষ্ণই খঙত কোঠাত প্ৰৱেশ কৰি লৱণু পাত্ৰবোৰ ভাঙি নিজেও খাইছে আৰু বান্দৰকো দিছে। যশোদাই জুইৰ পৰা গাখীৰ নমাই থৈ আহি কৃষ্ণৰ কাণ্ড দেখি খং উঠিছে আৰু কৃষ্ণক এইবোৰ দুটালি কৰাৰ বাবে গালি পাৰিছে। পদ্যফাকিৰ জৰিয়তে মাতৃ আৰু পুত্ৰৰ চিৰন্তন মেহ প্ৰকাশ পাইছে।

(গ) পাচে পাচে যশোদা খেদন্ত।

ভয়ে লাগ মারক নেদন্ত।। ৪/৫ নম্বৰ

উত্তৰঃ উক্ত পদ্যফাকি আমাৰ পাঠৰ অন্তৰ্গত শংকৰদেৱ বিৰচিত ‘শিশুলীলা’ৰ পৰা তুলি দিয়া হৈছে।

পদ্যফাকিৰ জৰিয়তে কৃষ্ণৰ মানৱীয় ৰূপ প্ৰকাশ পাইছে।

শিশু কৃষ্ণই লৱণু পাত্ৰ ভাঙি নিজেও খাইছিল আৰু বান্দৰকো দিছিল। যশোদাই কৃষ্ণৰ এই কাণ্ড দেখি খং কৰিছিল আৰু মাৰিবলৈ হাতত এছাৰী তুলি লৈছিল। মাকৰ খং উঠা দেখি কৃষ্ণই ভয়তে পলাইছিল। এনেদৰে মাতৃ পুত্ৰৰ মাজত হোৱা খং-অভিমানৰ চিত্ৰ কবিয়ে কবিতাফাকিৰ জৰিয়তে খুব সুন্দৰকৈ বৰ্ণনা কৰিছে।

৮। শিশুলীলা পাঠৰ আধাৰত শ্ৰীকৃষ্ণৰ নানা ধৰণৰ কাৰ্যৰ বিষয়ে নিজৰ ভাষাৰে বিৱৰি লিখা। ৪/৫ নম্বৰ

উত্তৰঃ শিশুলীলা পাঠটিৰ জৰিয়তে শ্ৰীকৃষ্ণৰ ঐশ্বৰিক আৰু মানৱীয় ৰূপ সুন্দৰভাৱে অংকিত হৈছে।

কামত ব্যস্ত মাকক শিশু কৃষ্ণই আমনি কৰা, কোলাৰ পৰা নমাই দিয়াত খং কৰা, দধি পাত্ৰ ভাঙি নষ্ট কৰা, মাকে মাৰিব বুলি কোৱাত দৌৰি পলায়ন কৰা আদি কাৰ্যকলাপ কৰিছে।

আনহাতে, শ্ৰীকৃষ্ণ পৰম পুৰুষ ভগৱান। তেওঁ অনাদি অনন্ত, পৰম ব্ৰহ্ম। ভগৱান ভক্তৰ অধীন। ভকত বৎসল ভগৱানে যশোদাৰ ওচৰত ধৰা দিছে। কিন্তু যশোদাৰ আচৰণত অহংকাৰৰ চিন দেখি তেওঁ নিজৰ ঐশ্বৰিক মহিমা দেখুৱাইছে।

এনেদৰে শ্ৰীকৃষ্ণৰ মহিমাৰ জৰিয়তে তেওঁ যে পৰম পুৰুষ ভগৱান এই কথাও কবিজনাই সোৱঁবাই দিছে।

৯। মহাকোপে কোঠা পশিলন্ত

সিঞ্চিৰাই লৱনু ভুজন্ত।।- কোনে অতি খঙেৰে কোঠাত সোমাইছিল? তেওঁ কিয় লৱণুবোৰ চাৰিওফালে ছটিয়াই খাইছিল বুজাই লিখা। ৩ নম্বৰ

উত্তৰঃ শিশু কৃষ্ণই অতি খঙেৰে কোঠাত সোমাইছিল।

মাক যশোদাই দধি মথি থাকোঁতে শিশু কৃষ্ণৰ মাকৰ স্তন পান কৰিবলৈ মাকক আমনি কৰিছিল আৰু পুত্ৰস্নেহত আক্লত হৈ যশোদায়ে কৃষ্ণক কোলাত লৈ মাতৃদুগ্ধ পান কৰাইছিল। তেনে সময়তে গাখীৰ উতলি পৰিবলৈ ধৰাত কৃষ্ণক কোলাৰ পৰা নমাই মাক দৌৰি গ’ল। এনেদৰে যোৱা বাবে কৃষ্ণৰ মাকৰ ওপৰত খং উঠিছিল আৰু দধি ভাঙু শিলগুটি মাৰি ভাঙি লৱণুবোৰ চাৰিওফালে সিঁচৰিত কৰিছিল।

১০। কৃষ্ণক ধৰিবলৈ গৈ যশোদাৰ কেনে অৱস্থা হৈছিল বুজাই লিখা। ৩ নম্বৰ

উত্তৰঃ ‘শিশুলীলা’ কাব্যাংশত শিশু কৃষ্ণৰ দুষ্টালিৰ মনোৰম চিত্ৰ অংকিত হৈছে। কামত ভাগৰি পৰা যশোদাই পুত্ৰৰ দুষ্টালি দেখি খঙত এছাৰি এডাল লৈ খেদি গৈছিল। কৃষ্ণয়ো কৌশল কৰি ভয় কৰা যেন ভাৱ দেখুৱাই ইফালে সিফালে দৌৰিবলৈ ধৰিলে। কৌশলগতভাৱে কৃষ্ণই মাকক ধৰা দিয়া নাছিল। কৃষ্ণক ধৰিবলৈ গৈ যশোদা ভাগৰি পৰিছিল। ভাগৰত যশোদাৰ খোপা টিলা হৈ পৰিছিল, খোপাত পিন্ধা মালতী ফুল সৰি পৰি চুলি আউলি বাউলি হৈছিল। মাকৰ এনে অৱস্থা দেখি কৃষ্ণই নিজে ধৰা দিছিল।

ভাষা বিষয়কঃ

১১। তলত দিয়া শব্দবোৰৰ এটা বা দুটাকৈ সমাৰ্থক শব্দ লিখাঃ

কৰ্ণঃ কান   অৰুণঃ সূৰ্য   দধিঃ দৈ   বস্ত্ৰঃ কাপোৰ

বদনঃ মুখ   লৱণুঃ মাখন   কোপঃ খং, ৰাগ

দশনঃ দাঁত   দুগ্ধঃ গাখীৰ   ঈশ্বৰঃ ভগৱান

১২। তলৰ পুৰণি অসমীয়া শব্দবোৰৰ আধুনিক ৰূপ লিখা

তাহাঙ্কঃ তেওঁক   নোজোৰেঃ নাটে   খসিঃ খহি

ৰহিলঃ ৰল   আসিঃ আহি   ভৈলাঃ হ’ল

আসান্ধঃ আহিছে শিলায়েঃ শিলেৰে কাম্পঃ কঁপে

মাৰকঃ মাকক বসিঃ বহি প্রয়াসিঃ চেষ্টাকৰা

খেদন্তঃ খেদিলে

১৩। তলৰ শব্দকেইটাত কি কি কাৰণত মূদ্ধৰ্ণ গ আৰু মূদ্ধৰ্ণ ষ হৈছে বুজাই লিখাঃ

অৰুণ, কঙ্কণ, কৰ্ণ, শ্ৰেণী, ভাণ্ড, নিষেধি

উত্তৰঃ

অৰুণঃ ঋ, ৰ, ষ আৰু 'ন' ৰ মাজত স্বৰবৰ্ণ থকাৰ বাবে 'ন' ৰ ঠাইত 'ণ' হৈছে।

কঙ্কণঃ স্বাভাৱিকতে 'ণ' হৈছে।

কৰ্ণঃ ঋ, ৰ, ষ 'ন' মাজত থাকিলে শেষৰ 'ন' 'ণ' হয়।

ভাণ্ডঃ 'ট' বৰ্গযুক্ত হোৱা বাবে 'ন' 'ণ' হৈছে।

নিষেধঃ ই কাৰান্ত উপসৰ্গৰ পিছত স্থা, সিধ্, সিচ, লস্ প্রভৃতি ধাতুৰ 'স' 'ষ' হয়।

১৪। পাঠটোত থকা অসমাপিকা ক্ৰিয়া শব্দ পাঁচোটা বাছি উলিয়াই লিখা।

উত্তৰঃ পিন্ধি, গৈয়া, বান্ধি, ধৰিয়া, পিবে।